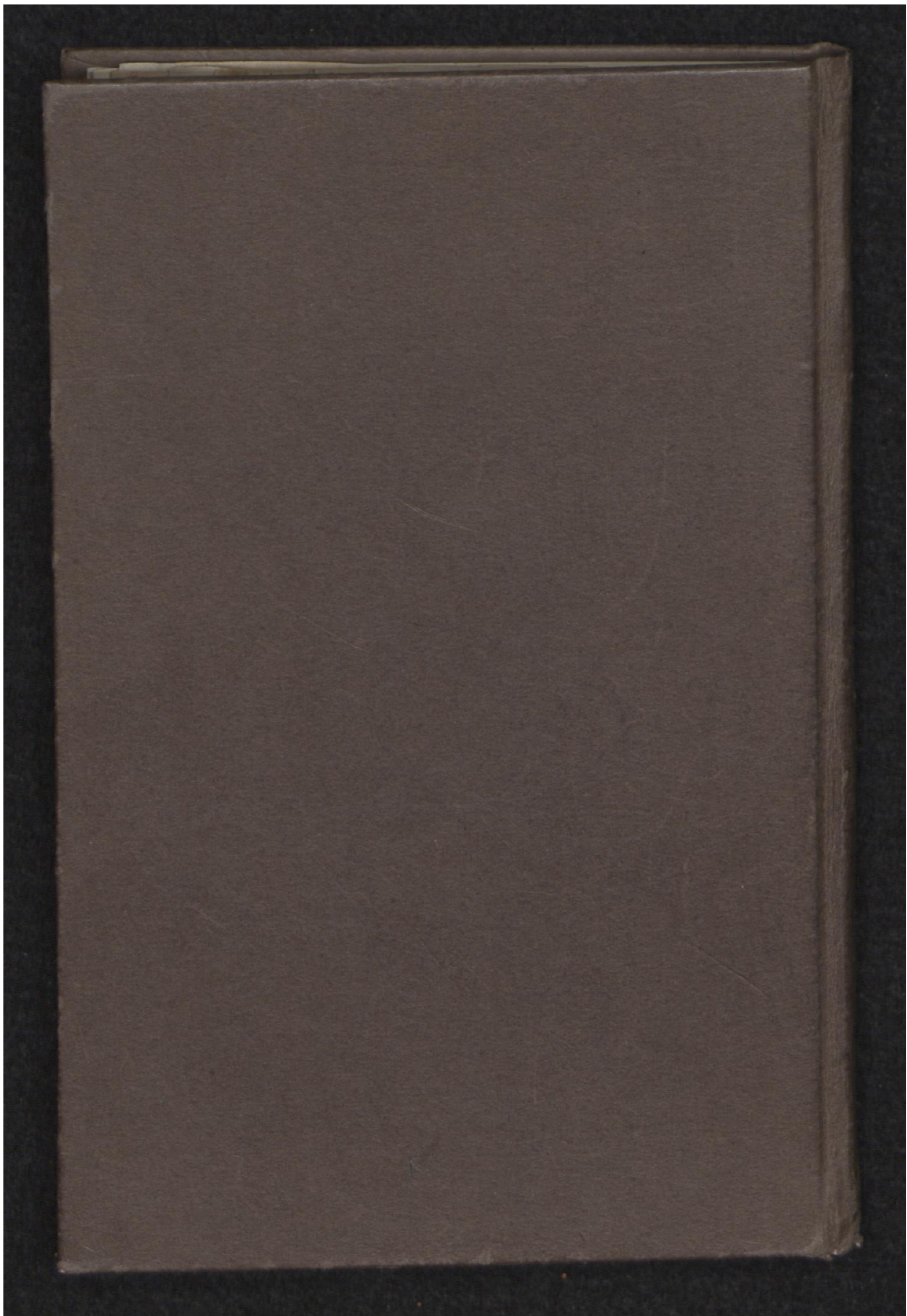

Fortunatus

1575

(Fragmenter)

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

5 forskellige Fragmenter.

1) Fra Katedralskolens Bibl. i Haderslev. 1925.
2) Fra Univ. Bibl. i Rostock. 1921.
3) Fra Univ. Bibl. i Oslo 1935. (Suppleret med Fotografier fra samme Sted).
4) Fra Roskilde og Bagger's Antikvariat. 1942.
5) Har fra gammel Tid været i Bibl.

Visse af fragmenterne er sandsynligvis fra 1578-udgaven. (jfr LN: Boghist. Studier s. 75). Gl
17-6-77

Fortunatus Bog.

En subtilig Historie/ om Fortunatus Pung/

oc hans Ynske Hat. Nu paa det ny
vdsæt aff Tyske paa Danske / met skøne
Figurer beprydet/ Saare ly-
stig at læse/etc.

Prentet i Kiøbenhaffn/ aff
Matz Vingaard.
1575.

Fortalen.

DEnne Bog giffuer tilkiende/ huorledis en vng Person født vdi det Kongerige Cipern / ved naffn Fortunatus/kom i fremmet Land i Armod oc ælendighed/ oc hannem møtte vdi en vild Skow den Jomfru Fortuna / som kaldis Lycken / vdi hans bedrøffuelse / Hun gaff hannem en Pung/huilcken aldrig fattedis Penninge/ Met huilcken Pung hand siden vandrede igiennem mange Land oc Kongerige. Ocsaa kom hand til Kong Soldan til Alkeyr / Hand bad hannem til giest/ oc lod hannem see stort liggende Fæ oc kostelige Klenod / der effter viste hand hannem en gammel Louffsliden Hat/som kalledis en Ønske Hat / huilcken Fortunatus sneg fra hannem / foer der met hiem til det Land Cipern/ oc gifftede sig der. Huor vdaff huer mand vel kand lære fornumstighed och Wijsdom/ huilcken offuer alle Liggende fæ vdi denne Verden er verd at begere effter huer Mennis'... skickelse oc Sta...

Huor-

danne tid. [illegible]Der nu Bryllupet haffde ende/ oc huer mand kom til ſin ro / Tog den Borgere Theodorus Jomfruen/ oc leffde met hende venlige oc dydelige. Der aff finge ocſaa Brudens venner en behagelighed / mente de haffde giort en god gierning / at de ſaa haffde giort Theodorum ſpag met en Høſtru / ſom vaare ſaare [illegible]ld tilforne/ dog vaare det dennem vbekiend huad hans Natur haffde vdi ſig / at ſaadant icke ſtod til at affuende. Diſſ imellem bleff Gratiana fructſommelig met en Søn / den fødde hun før [illegible] Bryllups Aar omgick/ huor aff de[illegible]is V[illegible]aer glædde dem paa begge ſider / hand bleff døbt oc kaldet Fortunatus. Oc endog Theodorus glædde ſig ocſaa/ Dog tog hand atter til ſit gamle væſen igien/ met Dyſt riden/ [illegible]/ mange Suenne/ kaaſtelige Heſte/ o[illegible]ed til Kongers Gaard / forlod Høſtru oc Børn/ ſkøtte intet huor det gick dem/ J dag ſolde hand en Eyedom/ i Morgen en anden/ det dreff hand ſaa l[illegible] oc meget [illegible] hand haffde i[illegible]et mer [illegible] forſætte/ oc kom ſaa til armod / [illegible] vnyt[illegible]elige fortæret ſine vnge dage/ [illegible] ſaa arm/ at hand huercken formotte at holde [illegible]

 Pige

Pige/ oc den gode Quiude Gratiana ma[...]te selff kaage oc toe/ som en arm tieniste Quinde.

Som de nu en tid sade til Bords oc vilde æde/ da vilde de gierne leffuet vel/ om de det haffde formot/ da saa Faderen aluerlige paa Sønen/ oc suckede aff hiertens grund/ det ac-tede Sønnen/ nu ved atten Aar gammel/ oc kunde intet mere scriffue oc læse/ end it blot Naffn/ dog kunde hand vel met Julefeng oc andet Jagt/ Huor vdi hand oc haffde sin lyst/ Hand begynte oc sagde til sin Fader: O min kiere Fader/ huad skader eder? Jeg haffuer vel merckt eder det aff/ at naar i see paa mig/ da bliffue i bedrøffuet/ Jeg beder eder kiere Fa-der/ siger mig/ haffuer ieg fortørnet eder vdi nogen maade/ Lader mig det vide/ thi ieg er dog til sinds/ at ville aldelis leffue effter eders vilie. Da suarede Faderen: O kiere Søn/ det ieg er bedrøffuet for/ der haffuer du ingen skyld vdi/ Jeg kand ey heller skylde nogen/ thi den angest oc nød som ieg er vdi/ den haffuer ieg selff giort mig/ Thi naar ieg tencker paa den store ære oc Gods/ som ieg haffuer haft/ oc er saa ilde bleffuen aff der met/ huilcket mine Forældre saa trolige samlede til mig/ huilcket ieg

ieg skulde ocsaa met rette och tilbørlige h[...]
ue giort / oc sæt vor gamle Affkomme oc [...]
vdi act oc Verdighed / huilcket ieg diss v[...]
haffuer giort / ieg seer paa dig oc tencker
kand huercken hielpe eller raade di[...]
uer ieg stor hiertesorg / at ieg kand
ro dag eller nat / Dissligest at alle
lat mig / huilcke ieg saa saare v[...]
tilforn met mit Gods / dennem er ieg
som en wnyttig Giest.

Der til suarede Fortunatus: O allerkie-
ste Fader / Giffuer nu offuer at sørge / oc grue[...]
slæt intet for mig / Jeg er vng / sterck oc sund /
Jeg vil gaa hen i fremmede Land oc tiene / her
er megen god Lycke i Verden / ieg haaber til
Gud ieg skal oc faa noget aff den / saa er och
vor Herre oc Konning eder en naadig Herre /
Giffuer eder end nu vnder hannem at tiene /
hand forlader eder oc min Moder icke den stund
i leffue / oc sørger intet for mig / ieg er nu kom-
men til mine Aar / opfød aff eder / huor faare
ieg tacker eder storligen / Der met stod hand op /
oc gick men en Lockeful som hand haffde / vdaff
Huset til Stranden / oc tenckte paa huad hand
vilde tage sig faare / at hand icke mere skulde
 komme

nnie for sin Fader/ eller giøre hannem mere
ïering. Oc som hand gick nu hid oc did vd
Stranden/ laa der i Haffnen en aff de Fe-
ndig Galeyder / vaar faren fra Jerusalem/
der ... vaar en Greffue aff Flanderen/ han-
nem ... tho Suenne døde fra/ oc der Greff-
uen ... er haffde at bestille hos Kongen / oc
Ski... var færdigt/ oc mand blæsde i Basu-
nand skulde til Skibs oc fare bort / da
Greffuen/ oc mange andre ædel Folck met
nnem til Skibs / Det saa den bedrøffuede
Fortunatus / oc tenckte: O maatte ieg vere
en aff denne Herris Suenne/ oc fare met han-
nem saa langt/ at ieg icke skulde komme til Cy-
pern mere/ Hand gick imod Greffuen/ oc beui-
ste hannem saare skøn Reuerentz / huor aff
Greffuen vel kunde mercke / at hand vaar icke
nogen Bondis Søn/ begynte oc sagde: Naadi-
ge Herre/ Jeg haffuer forstaaet/ at eders Naa-
de ere nogle Tienere affgangne/ haffuer eders
Naade icke nogen anden behoff? Greffuen sag-
de: Huad kant du? Hand suarede/ ieg kand
Jage/ hitze/ oc huad der hører til Jact / Der
til ocsaa er ieg en god Rytter / naar det giøris
behoff. Greffuen sagde: Du bliffuer vel min
ganning/

ganning/ Jeg haffuer languarendis hiemme/ oc frycter at du icke drager saa langt fra dette Land. Fortunatus suarede: O naadige Herrer I kunde icke drage saa langt/ ieg vilde io at det vaare fire gange saa langt. Greffuen sagde: Huad skal ieg giffue dig til Løn? Fortunatus sagde: Naadige Herre/ ieg begerer ingen Løn/ thi som ieg tiener til/ saa løner i vel mig: Greffuen behagede den vnge Karls ord vel/ oc sagde: Nu vil Galeyden strax gaa aff/ Er du færdig? Hand sagde: Ja Herre/ och kaste saa Lockefulen/ som hand haffde i haanden/ hen i Været/ oc lod den flue/ gick wsignet oc wden sin Faders oc Moders orloff hen met Greffuen i Galeyden/ som en aff hans Suenne/ oc foer saa fra Land/ haffde faa tærepenninge hos sig/ oc de komme vdi en kort tid met all Lycke til Venedien.

Huorledis Fortunatus wden sin Faders oc Moders vidskab foer til Skibs met en Greffue vdi Flandern.

DE som de komme til Fenedien/ da haffde Greffuen tilforn beseet all den Herlighed vdi Fenedien / der faare haffde hand ingen lyst lenger at bliffue der/ hans begering stod hiem igen

til sin Land/ oc til sine gode Venner/ Thi hand haffde i act/ om Gud vilde hielpe hannem vel hiem fra det hellige Land/ da vilde hand faa sig en Hostru/ Hertugens Daatter aff Cleuen som vaar saare deylig / vng/ oc vaar alting beskicket til hand komme hiem igien. Der for haffde hand diss mere begeringe strax at drage til

til Land igien/ oc lod kiøbe sig H
sig/ Hand kiøbte vdi Fened
aff Fløyel oc Guld/ oc ellers
it kaasteligt Brøllup. Endog
ge Suenne/ saa kunde dog
Fortunatus / Oc hand vaar
at kiøbe/ til at tale/ Der haffde
stor behagelighed til/ fick vilie til h
merckte Fortunatus/ oc beflittede s
io bedre at tiene sin Herre/ Hand
den sidste/ oc om Morgenen den første
nem/ det merckte hans Herre/ Oc d
nu haffde kiøbt Greffuen mange Hest
huilcke der vaare nogle skalckactige/
pleyer at skee/ huor mange Heste staa
anden/ at der ere nogle skalckactige ibla
skulde mand mynstre for Greffuen allesa
oc hand skifftede dem iblant sine Tiene
gaff Fortunatus en ved den beste/ det
de andre Suenne/ oc begynte alle til lie
de hannem/ oc den ene sagde til den
Seer der/ haffuer Fenden beskitt oss
Vale/ dog maatte de intet mindre lade
ride hos sin Herre/ oc der torde inge
eller beføre hannem for Greffuen/ oc
D

A 6

2

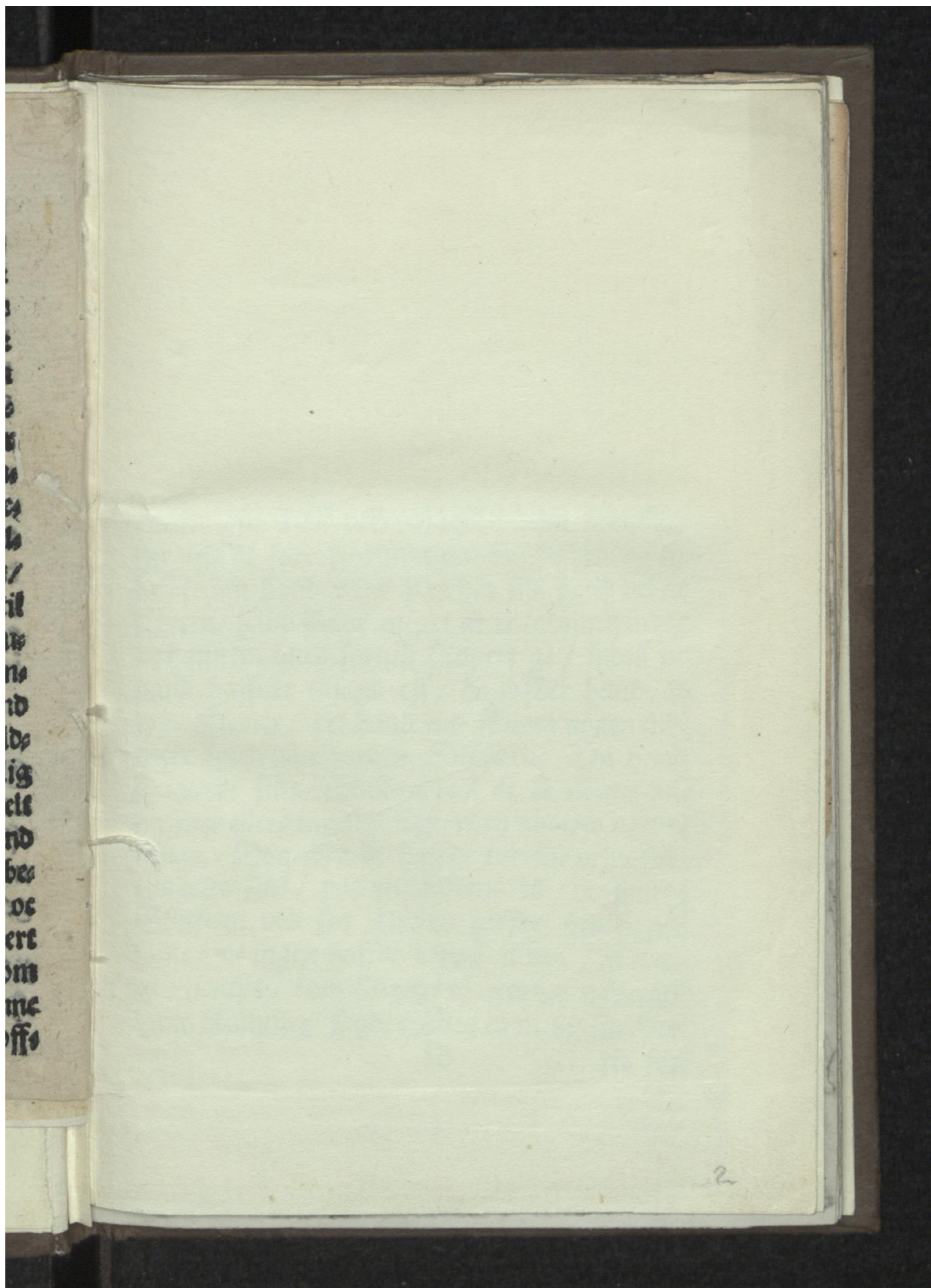
...rsier met glæde hiem / bleff er-
...ff alt sit Folck / thi de haffde
... Hand vaar oc en from Greff-
... sine Vndersaatte kier. Oc
... kommen til Landet/ da kom-
... omkring / oc hans gode Ven-
...ede hannem saare herlige / loffue-
...t hand haffde ... ldendet sin Reyse
...g / Hand begyn... at tale met dem
...ftermaa... / so... tilforn vaar om-
... oc begere... ...t maatte fulddriff-
...cket oc icke mange dage der effter skede/
...ugens Daa... aff Cleuen bleff hans
... Der bleff tilre... ...st...t oc kaasteligt
.../ Oc der komme mange Førster och
... Der bleff Dystering/ Torneren/ skarp
.../ oc allehaant... Ridderspil bedreffuet/
...eylige oc Edele Fruer. Oc ihuor man
... Suenne/eller ...ndre Tienere som För-
... Herrerne haffde ført til ...ollup me-
...og vaar der ingen iblant dem / hues ti-
...stickelse bedre behagede alle/ ...od Quin-
...Mend / end Fortu... ...
...en / huor ha... haffde bekommet den
... Suend. H... sagde dem/ huorledis

om ride Dyst met hannem for Fruer oc Jomfruer/ oc huilcken der giorde det beste/ hand skulde haffue baade Klenode. Der Fortunatus det fornam/ da betenckte hand sig icke lenge/ end dog hand haffde icke meget tilforn redit Dyst/ dog tilsagde hand hannem det. Denne tiende kom for Herrer/ huorledis Thimotheus oc Fortunatus vilde søgis met hin anden om deris Klenod/ det hørde de gierne. Saa berustede de sig til lige/ oc komme paa Banen/ oc rede mandelige imod hin anden/ oc huer aff dennem haffde gierne giort det beste/ dog i det fierde red/ rende Fortunatus Thimotheum/ saa at hand falt it glauend langt [illegible]g sin Hest/ oc vant der de thu Klenod/ som [illegible] vaare tu hundrede Kroner verd. Nu begyntis først en stor had oc auind/ oc allemest iblant Greffuens suenne aff Flandern. Men Greffuen saa det saare gierne/ at en aff hans Suenne kunde vinde Klenodet/ Hand viste intet aff den auind som hans suenne haffde til Fortunatum/ icke torde heller nogen sige Greffuen der aff.

Nu vaar der en gammelt trædst Ridder iblant dennem/ som hed Rupert/ Hand sagde: Haffde ieg ti Kroner til rede/ da vilde ieg tage mig

mig for at komme den Vale der til / at hand skulde selff snarlige ride bort/ vden sin Herris oc alle Mands Orloff/ oc at hand vilde saa beskicke det/ at ingen aff dem skulde der offuer bliffue mistenckt. Da sagde de alle til hannem: O kiere Rupert kant du det/ hui bier du da saa lenge? Hand sagde / Jeg kand icke vden Penninge der met komme til veye / faar mig huer aff eder en halff Krone/om ieg icke flyer hannem aff Gaarde/ da vil ieg giffue huer aff eder en heel Krone igien. Da vaare de alle villige / oc huilcken icke haffde til rede hannem/ laante de andre / saa at de flyde hannem til haande femten Kroner/ dennem gaffue de Rupert/ Hand sagde: Jngen skal nu tale om denne sag/ oc huer varer paa sin Sag/ som hand før haffuer giort. Saa giorde Ruper staaldbrøderskab met Fortunato/ oc vaar saare venlig met hannem / oc sagde hannem om gammelt handel oc skick/som der vaar skeed vdi det Land det hørde Fortunatus ocsaa gierne/ Hand begynte oc at føre hannem til høuiske Fruer / oc ihuor de saa hen komme / da sende de Rupert altid vd effter Vin/ oc andre lydelig ting/som Rupert vel viste/ huad der hørde til saadanne

Hoff-

Suenne fortrøde det/ oc sagde: Kou hand vi-
ner icke at føre Fortunatum bortde hende / at
helder om hand vaar paa hin sid hand vel at
Cipern/ hand skulde meget mere teammerinde/
re hannem hid/ foruist Rupert gt / indtil de
hand haffuer tilsagd oss / hand skier hand at
xxx. Kroner / det hand end skuldea nogen ind-
mere igien paa Jorden. Det forn Thi hand
spaattede sine Stalbrødre / oc se nogen gil-
haffuer ellers ingen vellyst/vden mderis natur.
ninge. Dog som de haffde nu fisse ord / for-
ningene slæt / paa en Afftens til / oc spurde
Greffuen met sin Høstru haffde sted nogen
huile / oc ingen haffde behoff at vm / at hand
gen tieniste / kom Rupert til Fortnd wfortøff
hans Kammer/ sagde: Mig er n hie sin Her-

Jomfruer / voi sit Fruerkammer/
kommen en Fanthasij paa/at hand
n Høstru / oc de andre som ere hos
erkammeret / for de yngste Kamer
n hannem tien / Endog hand er i
t de ere io saa ærlige / at de icke be-
øre noget werligt / Dog ligger det
i sind / huorledis kierlighed / hun
ting / oc naar hun bliffuer optend
da staar det icke lettelig til at wd-
/ efftterdi thu Menniske som elske hin
kand ingen atskilie / vden Døden
til at affuende saadant / da er det
adt / huilcket oc er hans fulde me-
affuer taget sig det fuldkommelig
d i morgen vil ride til Lauffen/
der

kammerit lige som tilforn / Saa vil hand be-
saa sige sin Høstru det / oc forbiude hende / at
hun det icke obenbarer / Saa veed hand vel at
hun siger det oc hendis offuerste Kammerinde/
oc saa den ene siger den anden det / indtil de
faa det alle at vide / Der met mener hand at
forhindre/ at Kierlighed skal icke faa nogen ind-
gang ind vdi hans Fruekammer / Thi hand
veed vel at ingen Quinde kand elske nogen gil-
let Mand/Thi det er aldelis imod deris natur.

Oc der Fortunatus forstod disse ord / for-
færdis hand offuermaade storlige / oc spurde
hannem/ om hand icke viste nogen sted nogen
vdgang aff Staden / oc bad hannem / at hand
vilde vise hannem den/ da vilde hand wfortøff/
uet drage bort/ at hand icke skulde bie sin Her/

 ris for-

om Morgenen tilige / Naar mand ringer til Ottesang/ da lader mand Porten op huilcken mand kalder/Porta de vacca, det er/ Ko port/ den lader mand allerførst op. Men O kiere Fortunate/ vaare det saa fat met mig/ som det er met dig/da vilde ieg icke saare staa der imod/ Thi du bleffue giort til en Juncker alle dine Liffs dage. Jeg vilde at de toge mig til saadan en/Jeg vilde ingen tancke giøre mig der paa/ men giffue mig veluillige der til.

Fortunatus sagde: Før vilde ieg gaa om at tigge/ oc icke ligge en Nat som ieg laa den anden. Rupert sagde: Det giør mig ont at ieg haffuer obenbaret dig denne Sag/ efftersdi ieg forstaar/ at du vilt io her fra/ thi ieg haffuer hafft alt mit Haab til dig/ at wi vilde leffuet/

[illegible]
huercken scriffue eller forbiude mig
Thi den stund ieg leffuer / vil ieg aldri
me til denne Gaard mere / Du skalt
der obenbare det / at ieg er saa faren af
det / før ieg haffuer veret borte i tre da
loffuede Rupert hannem / tog saa Orl
hannem / oc holt sig sørgelig / lige s
giorde hannem saare ont / signede hanne
den gantske Himmelske Hær. Da haffi
das veret en from Mand. Nu vaar
Midnats tide / der alle Mand laa oc
Men Fortunatus kom ingen søffn i h
nem tyckte / at en time vaar en dag lang
hand befryctede / om Greffuen finge de
de / at hand vilde bort / da skulde hand lad

 ha

rledis Fortunatus gruede
t mand skulde giøre hannem til
Capune / Oc der for flyde hand
hemmelig bort.

Oc der

om Me
Ottesa
mand f
den lad
Fortun
er met
Thi du
Liffs d
en/Jeg
men gi
F
at tigge
anden.
Jeg haf
Jeg for
ner haf

[illegible] vaar nu borte vden Aarloff/ oc hand haff
de ingen wuillighed beuist hannem / ey helde
giffuit hannem sin Sold / da bleff hand vnder
lig/ oc spurde alle sine Tienere/ oc huer besyn
derlig / om nogen aff dennem viste / for hua
Aarsag hand vaar bortfaren / de sagde alle a
de viste det icke / oc sore alle / at de haffde inte
ont giort hannem. Greffue [illegible] gick selffuer t
sin Høstru i Fruekamm[illegible] oc spurde hen
oc alle de andre / om nogen aff dennem haffi
giort hannem nogen fortred / eller viste hua
Aarsag der vaar til/hui hand vden aarloff vaa
affdragen. Hans Høstru oc alle de andre sa
de at de viste at hannem vaar intet ont skee
huercken met Ord eller Gierninger / Thi o /
Afftenen som hand vaar gangen fra dennem/
vaar hand saa lystig oc glad/ som hand noge

er effter at vide / oc i Sandhed faar ieg det vide/ at nogen aff mine er Aarsag til hans ortfarelse/ hand skal betale mig hannem/ Thi den Aarsag er hand ingenlunde hen dragen/ Jeg veed at hand haffuer bekommet ved fem hundret Kroner/ den stund hand haffuer ve- t her / oc ieg haffde meent/ at hand skulde alle sine Liffs dage icke vilde faret her fra/ men forstaar vel/ at hand haffuer icke sind til at lle komme her igien/ effterdi hand haffuer get bort met sig sine Klenode/ oc alt det gode n hand formaatte.

Da nu Rupert forstod / at hans Herre gede saa for hannem / da fryctede hand sig re/ om icke maa ske nogen aff hans Met- nere skulde nogen tid sige det/ at Rupert haff-

de for-

Da vaar der en blant dennem / som f
de andre stod vel hos Rupert / hand laa
nem altid vnder øyen met Spørsmaal/ oc
de gierne vist / huorledis hand kom ha
saa bort.

Der hand icke vilde lade aff at spør
sagde hand hannem / huorledis Fortu
haffde sagt om sin Faders vilkaar oc væ
hand vaar kommen til armod/ oc tiente i
gens Gaard aff Cipern/ Da sagde ieg ti
nem / at der kom it ridendis Bud hast
Kongen aff Engeland/ at sige hannem h
dis Kongen aff Cipern vaar død/ Thi d
re nær Sleet/ oc hand sagde til mig/ huc
Kongen haffde den stund hand leffde/ g
hans Fader Theodorus it Greffuedøm
vaar den Greffue Anshelm aff Thera

B v

Der effhant strax hen faret. Der de andre Tiene-
Et vide/ode disse ord/sagde den ene til den anden:
Nortfarr galend haffuer Fortunatus veret/stod
Dyen An saadan lycke til / oc hand haffde sagt
Jeg veterre det / hand haffde vel ærligen vdbe-
ethundrhannem / oc sent tre eller fire aff oss met
Et hern/ oc hand haffde kommet her fra met
Alle sine/ oc haffde hafft alle sine dage en naa-
en forstrre aff hannem / saa langt som han-
nulle kotar mueligt.
get bo
atn hai
an Orledis Fortunatus kom
til Lunden.
legede
egre/
uenere s
❧
Nu vil-

NV ville wi lade Greffuen fa
re met sine Suenne / huilcken de
icke kunde faa at vide / huorledi
Rupert haffde omgaaet met si
Løgn / Oc wi ville handle huorledis det er frem
delis gaaet Fortunato. Der hand nu haffd
kiøbt sig en anden Hest / oc haffde sent Greff
uen sin Hest igien / haffde hand dog altid sø
rig / om nogen skulde hastelige søge effter ha
nem / oc hand hastede end mere / indtil han
kom til Calis / da sætte hand sig i it Skib /
foer til Engeland / thi hand fryctede sig saa sa
re / for at bliffue gildet / at hand icke torde bliffu

Oc

[illegible]/ oc dennem vaar megen kaaste-
ig Kiøbmandskab befalet/ Oc de haffde aldrig
ilforn veret vde/oc viste icke meget / huorledis
de skulde skicket sig i fremmede Land/ vden saa
neget som de haffde hørt aff deris Forældre/
er gaffue dennem god vnderuisning / om de
hen haffde effterfult. Der nu Galeyden vaar
ndlagt met sin Kiøbmandskab / oc Kongen
haffde faaet sin Taald/ at huer mand maatte
iøbe oc selie / Da begynte de tho vnge Perso-
er/ at selge deris Vare / oc finge mange rede
Penninge / huor faare de oc bleffue glade / thi
e vaare icke vande / at omgaaes met saa man-
e Penninge. Til dem kom Fortunatus/ och
vndfinge hin anden saare herlige vdi frem-
mede

icke haffde mange Penninge/ oc somme
nem / vaar det mere gaaet paa grund
end met somme.

Huorledis Fortunatus ko ont Selskab/ forsætte alle sine P ge met dennem/ oc met løse Quin Oc maatte der offuer siden lide stort Armod.

FOrtunatus hand haffde nu ale
hand bleff oc først forarmet/ Te hand
skede det ocsaa de andre huad tre Kro
de faaet wdi Lunden/ det vaar altsamkerige/
sæt met vnge Quinder/ oc da vaar kierlat tiene/
vde/ Dog mente de at de skulde allige Oc

eris Regenſkab / oc funde vel / at de
aaet mange Penninge / men de haffde
ge Vare kiøbt der for/effter deris For=
efalning / det vaar alt vdgiffuit faar
cker/ oc haffde de hafft mere/da haff=
ſammen gaaet der hen. Dog ſætte de
eyden/ oc foer hiem igien / vden Kiøb=
mandſkab/

ig Kiøb
ilforn
de ſkuld
neget ſ
er gaff
en haff
ndlagt
haffde
iøbe oc
er/ at
Penning
e vaare
e Penn
e vndfi

DEr Fortunatus vaar nu alene vden Penninge / tenckte hand ved sig/ haffde ieg to eller tre Kroner / da vilde ieg til Franckerige/ Jeg torde vden tuil finde der en Herre at tiene/

De

[illegible] ved sig/ haffde ieg mine Penninge igen/ Jeg skulde icke saa forsætte dennem mere/ Oc hand sagde: Kiere Børn henter oss en Kande Vin/ oc lader oss dricke en gang met hin anden. Hun sagde til sin Pige: Gack oc hent hannem en pot Øl/ oc lad det Esel sla i sig. Det vaar den tack der hand haffde fortient aff hende. Der Fortunatus saa vaar forlat/ tenckte hand ved sig/ Jeg maa tiene indtil saa lenge/ ieg kand bekomme tho eller tre Kroner/ Oc hand gick om Morgenen paa den Gade/ som mand kalder de Lombarders Gade/ der som mange komme idelig tilsammen/ oc spurde der/ om nogen haffde en Suend behoff/ Der kom en saare rig Kiøbmand vdaff Florentz/ som holt stadzlige Hus met mange suenne/

Thi

gen/
De
Lan-
hin
hent
sig.
aff
at /
saa
ner/
ade/
der
urde
Der
enß/
nne/
Thi

Hoffstuer / hand rosede hannem saare / at hand vaar saare Rig oc Edel / det maatte Fortunatus vel lide / Fortunatus vil oc offte giffue hannem noget / men Rupert vilde intet haffue / oc sagde: At hand vaar hannem kierere end hans egen Broder / oc huad hand haffde / det vnte hand hannem gierne / Saadanne gode ord gaff hand hannem mange. Det staaldbrøderskab / hulde de saa lenge / at de andre Suenne fortrøde det / oc sagde: Rupertus mener icke at føre Fortunatum bort / men fast helder om hand vaar paa hin side Haffuet i Cipern / hand skulde meget mere tencke / at føre hannem hid / foruist Rupert giør icke det hand haffuer tilsagd oss / hand skal giffue oss xxx. Kroner / det hand end skulde icke haffue mere igien paa Jorden. Det fornam Rupert / spaattede sine Stalbrødre / oc sagde: Jeg haffuer ellers ingen vellyst / vden met eders penninge. Dog som de haffde nu forsæt Penningene slæt / paa en Afftens tid sildig / der Greffuen met sin Høstru haffde lagt sig til huile / oc ingen haffde behoff at vare paa nogen tieniste / kom Rupert til Fortunatum vdi hans Kammer / sagde: Mig er noget hemelig

sagt aff min Herris Cantzeler/ huilcken er min synderlig gode Ven/ endog hand haffuer saare hart forbødit mig / om ieg nogen tid vil vere hans Ven/ at sige det/ Dog kand ieg icke forholde dig det/som min gode Staldbroder / Thi det er en sag som rører dig ocsaa paa / Oc det er sagen / som du vedst at vor Herre oc Greffue/ haffuer faaet sig en Edel oc deylig Høstru/ der til met haffuer hun ocsaa deylige Fruer oc Jomfruer / vdi sit Fruerkammer/ Hannem er kommen en Fanthasij paa/at hand sørger for sin Høstru / oc de andre som ere hos hende i Fruerkammeret / for de yngste Kamer Suenne som hannem tien / Endog hand er i det haab / at de ere io saa ærlige / at de icke begerer at giøre noget werligt / Dog ligger det hannem saa i sind / huorledis kierlighed / hun er en blind ting / oc naar hun bliffuer optend oc brender / da staar det icke lettelig til at wdslycke hende/ effterdi thu Menniske som elske hin anden/ dem kand ingen atskilie/ vden Døden alene. Oc til at affuende saadant / da er det hannem raadt / huilcket oc er hans fulde mening / oc haffuer taget sig det fuldkommelig for / at hand i morgen vil ride til Lauffen/ der

der haffuer hand en Rettergang met en Greff= ue/om Land oc Folck/ oc hand vil komme sterck oc statelig til Rætten/ oc tag [illegible] alle sine Suenne met sig/ Thi hand veed [illegible] at den Greffue aff S. Pouel/som er imod hannem/hand kom= mer ocsaa kaastelig. Oc efftherdi hand kommer der saadan/ da vil hand lade vdskære de fire Frue= tienere/ huad helder det er dem met eller imod/ oc siden lade dennem tiene Fruerne vdi Frue= kammerit lige som tilforn / Saa vil hand oc= saa sige sin Høstru det / oc forbiude hende / at hun det icke obenbarer / Saa veed hand vel at hun siger det oc hendis offuerste Kammerinde/ oc saa den [illegible] r den anden det / indtil de faa det alle [illegible] ;iue / Der met mener hand at [illegible] rhindre/ [illegible] Kierlighed skal icke faa nogen ind= [illegible] ig ind [illegible] hans Fruekammer / Thi hand [illegible] ed vel [illegible] Quinde kand elske nogen gil= det Mand [illegible] er aldelis imod deris natur.

Oc [illegible] atus forstod disse ord / for= fært [illegible] aade storlige / oc spurde hannem, om [illegible] d icke viste nogen sted nogen vdgang aff Staden / oc bad hannem / at hand vilde vise hannem den/ da vilde hand vfortøff= uet drage bort/ at hand icke skulde bie sin Her=

 ris for=

ris fortrædelig anslag / Ja der som hand gaffue mig end alt sit Gods / oc kunde hand mig end giøre til Konge vdi Engeland/ da vil ieg nu aldrig en dag lenger tiene hannem. Der for kiere Rupert / hielp oc raad mig/ at ieg kand komme bort.

Rupert sagde: Du skalt vide kiere Fortunate/ at Staden er alle stæde indeluct/ oc der kand ingen komme huercken ind eller vd/ før om Morgenen tilige / Naar mand ringer til Ottesang/ da lader mand Porten op huilcken mand kalder/ Porta de vacca, det er/ Ko port/ den lader mand allerførst op. Men O kiere Fortunate/ vaare det saa fat met mig/ som det er met dig/da vilde ieg icke saare staa der imod/ Thi du bleffue giort til en Juncker alle dine Liffs dage. Jeg vilde at de toge mig til saadan en/Jeg vilde ingen tancke giøre mig der paa/ men giffue mig veluillige der til.

Fortunatus sagde: Før vil ieg gaa om at tigge/ oc icke ligge en Nat som ieg laa den anden. Rupert sagde: Det giør mig ont at ieg haffuer obenbaret dig denne Sag/ efftterdi ieg forstaar/ at du vilt io her fra/ thi ieg haffuer hafft alt mit Haab til dig/ at wi vilde leffuet/

uet / lige som Brødre met hin anden / oc fordreffuet vor tid met hin anden / Men om du est saa til sinds / at du vilt bort / da lad mig dog faa at vide formedelst Breff / huor du vilt haffue din værelse / at naar min Herre haffuer forsørget / sit Fruekammer met gillede Kammer suenne / da vil ieg scriffue til dig / saa kunde du da komme igien / Thi ieg tuiler intet / hand er io dig altid en Naadig Herre.

Fortunatus suarede hastelig: Du skalt huercken scriffue eller forbiude mig noget / Thi den stund ieg leffuer / vil ieg aldrig komme til denne Gaard mere / Du skalt ey heller obenbare det / at ieg er saa faren aff Landet / før ieg haffuer veret borte i tre dage / det loffuede Rupert hannem / tog saa Orloff aff hannem / oc holt sig sørgelig / lige som det giorde hannem saare ont / signede hannem met den gantske Himmelske Hær. Da haffde Judas veret en from Mand. Nu vaar det ved Midnats tide / der alle Mand laa oc soffue. Men Fortunatus kom ingen søffn i hu / hannem tyckte / at en time vaar en dag lang / Thi hand befryctede / om Greffuen finge det at vide / at hand vilde bort / da skulde hand lade gribe

hannem oc hand varede paa met angist oc sorrig / indtil det begynte at vilde dagis / da haffde hand Støffle oc Spore paa / tog sin Lockefuel oc Hund / lige som hand vilde ride vdi Jact / Oc red saa hastelig bort / skyndede sig saa saare / at haffde hand tapt det ene Øye / da gaff hand sig icke stunder til at tage det op igien.

Huorledis Fortunatus gruede for / at hand skulde giøre hannem til en Capune / Oc der for flyde hand hemmelig bort.

Oc der

de forskaffet hannem bort/ oc hand gick til huer besynderlig / oc bad dennem alle/ at de ingenlunde skulde sige/at hand vaar Aarsage til hans bortfarelse/ det loffuede de hannem trolige at giøre/ Oc de haffde gierne vilde vist/ met huad listighed hand haffde kommet hannem der til/at hand saa hastelig vden aarloff (lige som hand haffde giort nogen wgierning) vaar bort flyd. Da vaar der en iblant dennem / som for alle de andre stod vel hos Rupert / hand laa hannem altid vnder øyen met Spørsmaal/oc haffde gierne vist/ huorledis hand kom hannem saa bort.

Der hand icke vilde lade aff at spørie/da sagde hand hannem / huorledis Fortunatus haffde sagt om sin Faders vilkaar oc væsen/at hand vaar kommen til armod/ oc tiente i Kongens Gaard aff Cipern/ Da sagde ieg til hannem / at der kom it ridendis Bud hastelig til Kongen aff Engeland/ at sige hannem huorledis Kongen aff Cipern vaar død/Thi de vaare nær Slect/ oc hand sagde til mig/ huorledis Kongen haffde den stund hand leffde/ giffuet hans Fader Theodorus it Greffuedøme/som vaar den Greffue Anshelm aff Therazino /

som døde vden Arffuinge / Thi Theodorus vaar den første / som haffde bedet Kongen om det Leen / naar Kongen det kunde bekomme/ oc saa gaff Kongen det Greffuedømme hannem oc hans Arffuinge / oc stadfeste hannem det met Breff oc Segel/ i alle maade. Der ieg det sagde / gaff hand icke meget act paa min tale/ vden der hand sagde: Jeg vilde gierne at det ginge min Fader vel/ dog haffuer hand effter saadant strax hen faret. Der de andre Tienere forstode disse ord/sagde den ene til den anden: O huor galend haffuer Fortunatus veret/stod hannem saadan lycke til / oc hand haffde sagt min Herre det / hand haffde vel ærligen vdberystet hannem / oc sent tre eller fire aff oss met hannem/ oc hand haffde kommet her fra met stor ære/ oc haffde hafft alle sine dage en naadig Herre aff hannem / saa langt som hannem vaar muerligt.

Huorledis Fortunatus kom til Lunden.

Nu vil-

Oc hans Ynske Hat.

DEr hand vaar reden bort ved x. mile Veis / da kiøbte hand en anden Hest. Satte sig der paa / oc red hastelig frem. Dog sende hand Greffuen sin Hest/Hund/ oc Lockefuel altsammen hiem igien / huilcket hand viste at formedelst ingen Aarsage kunde sendis effter hannem igien. Der nu Greffuen fornam/at Fortunatus vaar nu borte vden Aarloff/oc hand haffde ingen wuillighed beuist hannem / ey helder giffuit hannem sin Sold / da bleff hand vnderlig/ oc spurde alle sine Tienere/ oc huer besynderlig / om nogen aff dennem viste / for huad Aarsag hand vaar bortfaren / de sagde alle at de viste det icke/oc sore alle / at de haffde intet ont giort hannem. Greffuen gick selffuer til sin Høstru i Fruekammerit / oc spurde hende oc alle de andre / om nogen aff dennem haffde giort hannem nogen fortred / eller viste huad Aarsag der vaar til/hui hand vden aarloff vaar affdragen. Hans Høstru oc alle de andre sagde at de viste at hannem vaar intet ont skeet/ huercken met Ord eller Gierninger / Thi om Afftenen som hand vaar gangen fra dennem/ vaar hand saa lystig oc glad/ som hand nogen

 tid

tid kunde være/ oc hand haffde sagt dennem om sit Fæderne Land/ oc huorledis Fruerne klæder sig der/ oc om andre Seder oc skick/ oc det sagde hand oss paa saa ond Tydsk/ at wi icke kunde holde oss for lader / Oc der hand saa oss lee/ begynte ocsaa hand at lee / oc met stor skricke lader / gick hand fra oss. Greffuen sagde: Kand ieg icke nu faa det at vide/ huor Fortunatus er saa hen dragen / da faar ieg det vel her effter at vide / oc i Sandhed faar ieg det at vide/ at nogen aff mine er Aarsag til hans bortfarelse/hand skal betale mig hannem/ Thi vden Aarsag er hand ingenlunde hen dragen/ Jeg veed at hand haffuer bekommet ved fem Hundret Kroner/ den stund hand haffuer veret her/ oc ieg haffde meent/ at hand skulde i alle sine Liffs dage icke vilde faret her fra/men ieg forstaar vel/ at hand haffuer icke sind til at ville komme her igien/ efftedi hand haffuer taget bort met sig sine Klenode/ oc alt det gode som hand formaatte.

Da nu Rupert forstod / at hans Herre sørgede saa for hannem / da fryctede hand sig saare/ om icke maa ske nogen aff hans Mettienere skulde nogen tid sige det/ at Rupert haffde for=

NV ville wi lade Grefffuen fa-
re met sine Suenne / huilcken der
icke kunde faa at vide / huorledis
Rupert haffde omgaact met sin
Løgn/Oc wi ville handle huorledis et er frem-
delis gaaet Fortunato. Der han nu haffde
kiøbt sig en anden Hest / oc haffde sent Greff-
uen sin Hest igien/ haffde hand dog altid for-
rig/ om noger skulde hastelige søge effter han-
nem / oc hand hastede end mere / indtil hand
kom til Calis / da sætte hand sig i it Skib / oc
foer til Engelan.. / thi hand fryctede sig saa saa-
re/for at bliff .. uildet/at hand icke torde bliffue

paa denne side Haffuet/ Oc der hand nu kom i Engeland / oc meente nu at vere tryg/da begynte hand atter at bliffue ved it frit mod. Oc saa kom hand til Hoffuetstaden i Engeland/som kaldis Lunden/der som Kiøbmend ligge vdaff alle stæder vdi Verden/ oc bruge deris Kiøbmandskaff. Da vaar der en Galeyde kommen aff Cipern met kaastelig Kiøbmandskaff/ oc met mange Kiøbmend/iblant dennem vaare tho vnge Personer/ som haffde rige forældre i Cipern/ oc dennem vaar megen kaastelig Kiøbmandskab befalet/ Oc de haffde aldrig tilforn veret vde/oc viste icke meget / huorledis de skulde skicket sig i fremmede Land/ vden saa meget som de haffde hørt aff deris Forældre/ der gaffue dennem god vnderuisning / om de den haffde efterfult. Der nu Galeyden vaar indlagt met sin Kiøbmandskab / oc Kongen haffde faaet sin Taald/ at huer mand maatte kiøbe oc selie / Da begynte de tho vnge Personer/ at selge deris Vare / oc finge mange rede Penninge / huor faare de oc bleffue glade / thi de vaare icke vande / at omgaaes met saa mange Penninge. Til dem kom Fortunatus/ och de vndfinge hin anden saare herlige vdi frem-

mede

mede Land / de bleffue gode Staalbrødre tilsammen/ oc de funde it wnyttigt Parthi/ met Skalcke/ huilcke de hulde sig til / de viste vel at kræsse for Folck met smucke Quinder/ met spil oc lystig Leffnet / de leffuede saa vdi glæde/ oc naar en bekom it deyligt Boelskab / da vilde den anden haffue end en deyligere / ihuad det skulde koste / Det brugede de it halfft Aar omkring/ da begynte det at gaa paa grund/ at de icke haffde mange Penninge/ oc somme aff dennem / vaar det mere gaaet paa grunden met/ end met somme.

Huorledis Fortunatus kom til ont Selskab/ forsætte alle sine Penninge met dennem/ oc met løse Quinder. Oc maatte der offuer siden lide stort Armod.

Fortunatus hand haffde mindst/ hand bleff oc først forarmet/ Dissligest skede det ocsaa de andre huad de haffde faaet wdi Lunden/ det vaar altsammen forsæt met vnge Quinder/ oc da vaar kierligheden vde/. Dog mente de at de skulde alligeuel innted

mindre

..intet mindre vere kierkomne / Der offuer
..ffue de meget bespottede / farer hen oc henter
mere. Diss imellem beredde Kiøbmendene aff Ci-
pern sig / met kiøben oc selgen / oc Skipperen
redde sig oc til at fare der fra. Saa ginge oc
saa de to vnge Kiøbmend vdi deris Herberg / oc

giorde deris Regenskab / oc funde vel ..
haffde faaet mange Penninge / men
icke mange Vare kiøbt der for / effter ... o.
ældris befalning / det vaar alt ... ..
vaat Sucker / oc haffde de haff... ..e / da haff-
de det altsammen gaaet der hen. ... g sætte
sig i Galeyden / oc foer hiem igie.. , ..den Kiøb-
mandskab /

mandskab / Men huorledis de bleffue vndfangne aff deris Forældre / det lader ieg dennem forsørge.

Huorledis Fortunatus gick til sit Boelskaff / oc vilde laane Penninge aff hende.

DEr Fortunatus vaar nu alene vden Penninge / tenckte hand ved sig / haffde ieg to eller tre Kroner / da vilde ieg til Franckerige / Jeg torde vden tuil finde der en Herre at tiene /

Oc hand gick saa til sit Boelskab igien/ bad/ at hun vilde laane hannem tho eller tre Kroner/ hand vilde til Flandern til sin Frende/ hand haffde fire hundrede Kroner/ dennem vilde hand hente/ oc siden begynde først at vere lystig met hende. Hun sagde: Vedst du penninge at hente/ det kant du vel giøre/ dog mig vden skade/ Der aff forstod hand vel/ at hand torde ingen Penninge vente aff hende/ Oc hand tenckte ved sig/ haffde ieg mine Penninge igen/ Jeg skulde icke saa forsætte dennem mere/ Oc hand sagde: Kiere Børn henter oss en Kande Vin/ oc lader oss dricke en gang met hin anden. Hun sagde til sin Pige: Gack oc hent hannem en pot Øl/ oc lad det Esel sla i sig. Det vaar den tack der hand haffde fortient aff hende. Der Fortunatus saa vaar forlat/ tenckte hand ved sig/ Jeg maa tiene indtil saa lenge/ ieg kand bekomme tho eller tre Kroner/ Oc hand gick om Morgenen paa den Gade/ som mand kalder de Lombarders Gade/ der som mange komme idelig tilsammen/ oc spurde der/ om nogen haffde en Suend behoff/ Der kom en saare rig Kiøbmand vdaff Florentz/ som holt stadzlige Hus met mange suenne/

Thi

ad/
ro=
de/
oil=
ere
en=
nig
and
and
en/
Oc
an=
hin
ent
sig.
aff
at /
saa
ner/
de/
der
rde
Der
ntz/
ne/
Thi

Ark C sandsynligvis fra 1578.

Thi hand brugede dennem alle / til sin Kiøb-
mandskab oc Handel / Hand leyde Fortuna-
tum/ det vaar oc hannem mageligt / oc hand
loffuede at giffue hannem tho Kroner paa en
Maanetz tid / Hand førde hannem hiem met
sig / Oc der hand begynte at tiene til Bords/
da merckte hans Herre Hieronimus / Roper-
tus/ at hand haffde vel tilforn veret hos ærli-
ge Folck. Hand sende hannem hen / at hand
skulde føre Gods vdi Skib/ Oc naar Skibene
komme at forlaassis / thi de store Skib kunde
icke komme paa tiue Mile nær Staden / Oc
huad hand befoel hannem / det vdrettet hand
saare vel. Nu vaar der oc en Florentiner / en
riger Mands Søn / som hed Andreas / huilc-
ken der haffde faaet aff sin Fader meget Gods/
oc hand vaar der met sendt til Flandern / Til
Burg / Det forsætte hand vdi en stacket tid/
oc lod sig icke der met nøye / Men hand tog
til laans paa sin Faders vegne / oc screff til
hannem/ at hand vilde sende hannem meget
Gods hiem/ huilcket den fromme Fader trode/
oc betalede saa lenge oc meget for Sønnen/
indtil hand haffde icke mere / Oc hand ventede
fast/ at hans Søn skulde sende hannem sin

Kiøbmands[illegible] hand skal endnu sende hannem de[illegible] mange aff vore Sønner skal ocsaa [illegible]nu den Skalck intet mere haffde / [illegible] intet betroet iblant Kiøbmendene/ e[illegible]r iblant Skøger oc andre [illegible] Saa [illegible] ingen vilde huercken laane / [illegible]ffue/ eller borge hannem mere/ Da ten[illegible] hand at hand vilde fare til Florentz / der vill hand faa sig en gammel Encke / den vilde hand ruse met. Som hand nu gick paa hiemueyen / kom hand i en Stad i Franckrige / som hed Thurin / der laa en rig Adelmand fangen / hand vaar aff Lunden i Engeland/ Det hørde hand aff Verten/ oc sagde : Kiere Her Vert / maa ieg icke komme til den fangen Mand ? Verten sagde : Jeg vil føre eder til hannem/ Men hand ligger saare hart slagen i Jern / at i maa forbarme eder der offuer. Der nu Andreas kom til den fangne / talede hand god Engelsk/ der ved bleff den Fange glad/ spurde hannem at/ om hand icke kiende Hieronimum Roperti i Lunden/ Hand sagde : Ja ieg kiender hannem saare vel/ oc hand er min gode Ven. Hand sagde : Kiere Andrea/ drager hen til Lunden til Hieronimum Roperti/ oc siger hannem at

hand

Hand hielper oc raader/ at ieg kand bliffue fri/ hand kiender mig/oc ved vel huad ieg formaar/ Saa vil ieg oc giffue hannem trefoldt igien/ de Penninge som hand vdlegger/ Der for / kiere Andrea/ ver flitig oc brug dig flux vdi denne Sag / saa tilsiger ieg oc loffuer dig / at ieg vil giffue dig fem Kroner / oc ieg vil ocsaa skicke dig til it gaat Embede / Sig oc mine Venner / huorledis du haffuer veret hos mig / oc at de sige god for mig hos Hieronimum.

Andreas sagde til den Fangne / at hand vilde arbeyde trolige i den Sag / drog til Lunden/ oc førde det som hannem vaar befalet til Hieronimum Roperti/ Hannem behagede den Sag vel / efftterdi hand vaar bleffuen viss paa at hand kunde faa tre Kroner for en / Nu kiende hand vel Andream / at hand vaar en gild Skalck/ dog alligeuel sagde hand til hannem: Gack hen til hans Venner / oc til Kongens Gaard/ kant du finde nogen raad / at nogen vil borge / eller sige mig god for hannem / da vil ieg laane hannem de Penninge. Andreas spurde effter den Fangnis Venner / oc sagde dennem huorledis det gick til met hannem/ oc huor hart hand laa slagen i Jern / endog det

 giorde

giorde icke Andreas saare ont/ oc de visste hannem hen / at hand skulde gaa til Kongen eller til hans Raad / oc giffue dennem saadant tilkiende / thi hand vaar end da i Kongens tieniste. Der hand kom til Kongens Gaard / oc icke kunde strax komme for met sin Sag/ Da hørde hand sige/at Kongen aff Engeland/haffde giffuit Hertugen aff Burgund sin Syster til Høstru / oc hand vaar hannem skyldig at sende hannem Klenod / til Hiemgaffue/huilcke hand icke endnu haffde fuldelig bered / thi det vaare kaastelig Klenod / oc hand haffde faaet en from Ædelmand dennem / som ocsaa bode i Lunden vdi Engeland/ met sin Høstru och Børn.

Der nu Andreas hørde vdi Kongens gaard sige/ huorledis mand haffde befalet den Ædelmand saa kaastelig Klenod / da begynte hand at holde sig til hannem/oc sagde: At hand haffde spurt/ at Kongen vilde sende kaastelig Klenod til Hertugen aff Burgund / met hannem/ oc hand bad hannem saare venlige / om det kunde ske / at hand vilde lade hannem see de Klenoder/ thi hand vaar oc en aff dennem / som ocsaa førde kaastelige Klenodie/ oc hand haffde

hørt

hørt til Florentz/ at Kongen spurde effter kaastelig Klenod/ oc hand vaar kommen hid met det Haab/ at Kongen skulde ocsaa kiøbe hannem nogle stycke aff. Den fromme Ædelmand sagde/ da tager vare paa mig naar ieg faar min beskeed/ da kommer met mig/ da vil ieg lade eder see dennem/ Oc der hand nu fick sin besked/ da førde hand hannem hiem met sig/ men det vaar offuer middag/ oc hand sagde: Wi ville først gaa til Bords/ saa bliffuer oc min Frue icke wuillig. Saa finge de Mad met huer andre/ vel lenge/ Der de nu haffde ædet oc vaare bleffne glade/ da ledde hand hannem vdi sit Soffue kammer oc loed en saare skiøn Kiste op faar hannem/ oc tog de Klenod aff en Leddicke/ oc bad hannem besee dennem grandgiffuelig/ de vaare fem Klenod/ oc kostede ved trysinds tiuffue tusinde Kroner/ oc diss lenger mand saa paa dennem/ diss bedre behaget mand dennem. Andreas rosede dennem saare/ och sagde: Jeg haffuer vel nogle stycke/ vaare de ickon saa vel sammen sætte/ da skulde de vel offuergaa somme aff disse/ det hørde den Ædelmand saare gierne/ oc tenckte/ haffuer hand saa kaastelig Klenod/ da maa vor Herre och

 Konning

onning end nu kiøbe flere / och saa gin
en til Kongens Gaard. Da sagde
J Morgen middag skulle i vere
/ vdi Hieronimi Roperti Hus/ s
ieg lade eder see min Klenod / det bek
den Ædelmand vel.

Saa gick Andreas til Hieronimum Roperti / oc sagde: Jeg haffuer fundet en Mand i Kongens Gaard / det ieg tror / da skal hand hielpe mig / at wi giører den fangen Mand løs / oc at i skulle faa en god oc viss Borgen for hannem / paa Kongens Told. Det behagede Hieronimo Roperti vel. Andreas sagde: Bereder i vdi morgen tilige / it Maaltid/ hederlig / saa vil ieg føre hannem hid / at hand skal æde met oss/ det skede ocsaa / Oc om morgenen ved Maaltids time / førde Andreas den Mand der hen/ oc før end de sætte sig til bords/ sagde Andreas til Hieronimo/ at mand skulde icke meget tale om den fangne Mand / thi det skulde altsammen gaa hemelig til. Saa øde de oc bleffue glade / de sadde lenge til Bords/ Men der Maaltid vaar giort / da gick Hieronimus vdi sit Scriffue kammer / Da sagde Andreas til den Ædelmand: Kommer met mig

op paa

op paa mit Kammer / saa vil ieg lade eder see mine Klenod / saa ginge de met hin anden vdi it Kammer / som vaar offuer den Sal / vdi huilcken de haffd[illegible] til [illegible]s / Oc som de [illegible]nu [illegible] Andreas / som han [illegible] de [illegible]ste op / oc hand drog sin [illegible] / oc stack den Edelmand / saa at hand falt ned / oc skaar saa hans Strube vd / tog en Guld Ring fra hannem / huilcken hand haffde paa sin Tummelfinger / vdi huilcken hans Indsegel sad kaastelig vdgraffuet / oc tog hans Nøgle fra hans Belte / gick hastelige vdi den Edelmands Hus til hans Frue / oc sagde / til hende: Frue / eders Hosbonde sender mig til eder / at i skulle sende hannem de Klenod / huilcke hand lod mig see i gaar / oc sender eder der hos til it Tegn / hans Ring oc Indsegel / oc Nøgelen til Kisten som de Klenod ligge vdi / Fruen trode hans Ord / lod op Kisten / Men de funde icke de Klenod / de vaare tre Nøgle / men de funde icke den rette iblant dennem / paa det baand / da fick hun hannem det altsammen igien / oc sagde til hannem: Gaar oc siger hannem / at wi icke kunde finde dem / oc at hand selff kommer / oc seer huor de ere.

Andreas forfærdedis saare / At hand haffde giort saa ond en gierning / oc hand dog icke kunde faa de Klenod / thi hand vilde gierne haffue forseet sig met dennem. Men den stund hand vaar gaaen bort til den Edelmands hus/ da vaar Blodet flodit i Salen igiennem Loftet/ det saa Hosbonden oc raabte hastelig effter sine Suenne / oc sagde: Hueden kommer det Blod ? De løbe oc saae til / da funde de den fromme Edelmand liggendis Død / oc de forfærdedis saare / oc aff stor forfærdelse viste de icke huad de skulde giøre.

Huorledis den skalck Andreas myrde den Edelmand/oc kaste hannem vdi it Prouidt/oc kom der fra/ Men Hieronimus oc alle hans Folck bleffue fengslede.

Som de nu saa stode / da kom den Skalck/ da raabte de paa hannem / oc sagde: Huad haffuer du giort / at du haffuer myrd hannem ? Hand suarede: Den Skalck hand vilde myrde mig/ thi hand meente / at hand skulde finde kaastelige

Klenod

Klenod hos mig / saa vaar det bedre / at ieg myrde hannem / end hand mig / Der for tier stille / oc raaber intet mere / saa vil ieg kaste den Mand i it Prouidt / oc om nogen spør effter hannem / da siger : De haffde giort Maaltid / ginge de bort / oc der effter haffue wi icke seet nogen aff dem / der met kaste hand Legomet vdi it Prouidt / oc hastede Nat oc Dag / at hand kom aff Landet / torde icke bliffue paa nogen sted / thi hand frychtede sig / at der skulde komme bud effter hannem / oc hand skulde bliffue straffet for den store wgierning / Hand kom til Fenedien / oc lod sig hyre for en Bodsmand paa en Galeyde / Oc foer saa til Alexan ot /

Der hand nu kom der hen / da nectet hand den Christelig Tro/da bleff den Skalck vel holden/ oc bleff oc tryg for sin Misgierning som hand haffde giort/ oc om end haffde myrd hundrede Christne / da bleffue hand dog fri. Der nu den Sag vaar saa forløben / da kom Fortunatus til Lunden fra Saduwick / der som hand haffde ført sin Herris Gods i it Skib. Der hand nu haffde saare vel vdret sin handel / som hannem vaar befalet / oc kom vdi sin Herris hus/ da bleff hand icke saa vel hilset oc vndfangen/ som hand ellers pleyde/ naar hand haffde veret vde/ Oc hand tenckte paa huor for hans Herre/ Husfolck / Suenne oc Piger icke vaare nu saa glade / som der hand forlod dennem. Hand gruede saare der for / oc spurde Kielder pigen i Huset/ huad dennem vaar hent i hans frauerelse/ at de vaare alle saa bedrøffuede ? En god gammel Husholderske / som oc haffde sin Herre saare kier / sagde til hannem : Fortunate/ lad dig det icke forundre / thi vor Hosbonde er sent it Breff fra Florentz / at en aff hans beste Venner er død / der for er hand saare bedrøffuet/ Men hand haffuer icke veret hannem saa n an Slect/ at hand tør drage sorte Klæder/ dog

dog haffde hand fast helder mist sin Broder/ vd den gode Ven/ der hos loed oc Fortunatus [illegible] saa bliffue / oc spurde icke meer der om/och [illegible] hannem vcsaa at sørge. Der nu Fruens [illegible]d icke kam hiem den Nat / oc ey helder h[illegible]e sent sin Frue noget Bud / da begynte hun at forundre / dog tagde hun stille / Oc der hand ey helder kom den anden dags Morgen / da sende Fruen hendis næste Slæct til Kongens Gaard/ at spørie effter hendis Hus-bonde / om Kongen haffde sent hannem nogen sted vd i sin Tieniste / eller huor hand skulde vere. Oc strax de hørde at der spurdis effter hannem / da forundrede Raadet selff paa / at den Mand icke vaar kommen til Kongens gaard. Den Tiende kom saa for Kongen/ Hand sagde: Gaar strax vdi hans Hus / oc seer til om hand haffuer de Klenod borte met sig / Thi Kongen tenckte / hand torde vere bort dragen met Klenodene / endog hand holt hannem for en ærlig Mand/ dog tenckte hand/ at det kaastelig Klenod kunde giøre hannem til en skalck/ Saa kom det nu vd/ at den ene spurde den anden / om hand icke viste huor den Adelmand vaar hen kommen/ da viste ingen noget at sige

om

om hannem. Kongen sende hastelig vdi hans Fruis Hus/ at mand skulde søge oc spørie huor de Klenodie vaare/ oc endog hand haffde den Edelmand kier / dog lod hand mere søge effter Klenodene / end effter den fromme Mand/ at mand maa vel mercke det/ huor det gielder om Gods/ da er Kierlighed vde. Oc der mand spurde Fruen at/ huor hendis Mand oc Klenoderne vaare / da sagde hun : Det er i dag den tredie dag/ siden ieg saa hannem. Huad sagde hand der hand gick sidst fra eder ? Hun sagde : At hand vilde vere til Giest / met den Florentiner/ oc hand sende en hid/ met sit Signet oc Nøglene/ at ieg skulde sende hannem de Klenod/ hand vaar i Hieronimi Roperti hus/ der vaare mange kaastelige Klenod / huilcke hand vilde besee met disse / Och saa ledde ieg hannem i mit Kammer / oc lod hannem Kisterne op/ til huilcke hand haffde Nøglene/men wi funde icke Klenodene / oc den Mand gick hen vden Klenodene/ ilde til freds/ oc bad mig lede fast /men wi kunde intet finde dennom/ De spurde / om hand haffde icke nogle besynderlige Nøgle. Hun sagde : Hand haffde ingen andre/ Thi huad hand haffde/hans Breff

oc Segel

oc Segel/ det lagde hand altsammen vdi denne Kiste/ der stod ocsaa Klenodene vdi / Men de vaare der icke da / thi haffde de veret da der i / da haffde ieg sent hannem dem. Der Buddene det hørde/ da lode de bryde op alle Kister/ Skab oc Skrin/ men de funde icke Klenodene/ Da bleff Fruen saare forfærdet / at hende giordis saadan vaald i hendis Hus / saa forfærdedis oc Kongens Bud der ved / at de icke kunde finde Manden ey helder Klenodene / det sagde de Kongen/ Kongen bleff mere bedrøffuet for de Klenod end for de Penninge / som de haffde kaastet/ Thi mand finder icke lættelig saadan tingest til kiøbs / om mand end haffde Penninge. Oc Kongen oc hans Raad viste icke/ huad de skulde giøre til denne Sag / vden at de bleffue til Raads / at de vilde lade fange Hieronimum Roperti / oc alle hans Folck/ at de skulde giøre Regenskab for den Mand / det skede paa den femte dag effter at Manden vaar myrd / da tog Fogedens Suenne vare paa/ lige paa den time som de giorde Maaltid / da fulde de ind i Huset/ oc funde dem alle tilsammen / to Herrer / to Scriffuer / en Kock / en Stald dreng/ to Piger/ oc Fortunatum/Saa
at de

at de vaare ni Personer tilsammen / dennem førde de alle vdi Fengsel / oc satte huer serdelis for sig / oc forhørde huer serdelis/ huor de tho Mend skulde vere henkomne / de sagde alle tilsige/ at der de haffde giort Maaltid tilsammen da vaare de hen gangne / siden haffde de icke seet dennem mere / ey heller hørt om dennem/ Men de nøyedes icke der met/de toge alle Nøglene fra Hosbonden oc alle de andre / oc ginge ind i Huset/ oc søgte i alle Staalde / Kieldere/ oc i deris Jordkielder / der som de haffde deris Kiøbmandskab inde/ oc alle steder / om de haffde nogen sted Jordet hannem / men de funde intet/ oc som de nu vilde gaa bort / da vaar der en/ hand haffde en stor tend Liús eller blus i Haanden/ paa det hand kunde see/vdi alle mørcke vraaer/ Men hand fant dog intet / J det samme tog hand vdaff en Seng / en Haand fuld aff tør Halm/ oc stack Jld der i / oc kaste det i Prouittet / oc saa / saa ind effter / oc bleff det ene Been vaar aff Manden / Da begynte hand at raabe met høy røst : O Mord / iammer oc Nød / Manden ligger her vdi Prouittet/Saa brøde de Prouitet op/ oc droge Manden saa wren der aff / met vdskaaren strube/

oc lag=

oc lagde hannem for Hieronimi Roperti hus/ paa en obenbar Gade / saa stinckende oc wreen som hand vaar. Oc der de Engelske saae det ord / da bleff der saa st[illegible]t it skrig offuer de [illegible]re[illegible]iner oc Lombarder [illegible]t de maatte holde [illegible] ind[illegible]/ oc skiule sig / thi [illegible]ffde mand funde [illegible]nnem paa Gaden / da h[illegible]ffde den Meni[illegible] [illegible]and / [illegible]aget dem alle ihie[illegible] Strax [illegible]n [illegible]nde f[illegible]r Kongen / oc for Dommer[illegible] / [illegible] der befalet / at mand skulde pine d[illegible] [illegible]rerne oc Suennene / at mand ku[illegible]e f[illegible] [illegible] vide Sagen til grunden / huorle[illegible] [illegible]ar t[illegible] [illegible]aet met den Mand / oc mand [illegible] [illegible]chør[illegible] [illegible]er serdelis/ oc grandgiffuelig [illegible] ue deri[illegible] [illegible]ekiendelse / Men besynderlig [illegible] mand s[illegible]rie effter de Klenode.

Saa kom Bødelen / oc tog først Hosbonden / oc racte hannem paa en Stie / oc pijnte hannem saare hart / at hand skulde sige / huo der haffde myrd den Mand / oc huor fore de haffde myrd hannem / oc huor Kongens Klenod vaare. Den gode Hieronimus kunde vel mercke aff det store Oprør / oc den store Pine som de bare paa hannem / at de haffde faaet det Mord at vide / som vaar skeed vdi h[illegible]ns

Hus/

Hus/ hannem wuiddendis / som oc giorde hannem saare ont / dog der hand saa / at det vilde intet andet vere/ begynte hand oc sagde / huorledis alting vaar tilgaaet / huorledis Andreas haffde bedet hannem om/ at tilrede it kaasteligt Maaltidt / hand vilde bede en Edelmand til giest/ hand skulde hielpe hannem at læse / En anden Edelmand / som laa fangen til Turin i Franckerige / huilcket ieg ocsaa met alt god mening haffuer giort / min Naadigste Herre Konning / oc det gantske Land til gode / Jeg haffuer ey helder andet vist/ Men der Maaltid vaar giort/ oc ieg actet icke mere der om / Jeg gick oc sætte mig i min Scriffue stue oc screff/ oc effter ieg haffde screffuet / gick ieg vd/ Da saa ieg vdi min Sal/ at der flød Blod ned / der offuer forfærdedis ieg /oc sende mine Suenne at de skulde besee / huad det vaar / oc de sagde mig huorledis det haffde sig / men ieg viste icke huorledis det vaar tilgaaet / J det samme kom den Skalck Andreas løbendis / hannem talede ieg til om det Mord/ hand sagde / at hand vilde haffue myrd hannem / saa gaff Gud lycken/ at hand haffde taget fordelen først / Oc hand tog oc kastet Manden i it Prouidt/ oc gick strax bort/

... det. Hand sagde / bekymrer dig icke der for / Jeg haabis hand skal vel forsee vor Daatter met ære.

Oc Aarle om Morgenen kom Kongen met Greffuen oc Greffinden / oc kraffde Brudens Morgengaffue. Fortunatus sagde: Jeg haffuer huercken Land eller Folck / ieg vil giffue hende fem Tusinde rede Ducater / kiøber hende der for it Slot eller Stad/ met huilcken hun kand forsørgis. Kongen sagde: Denne Sag veed ieg vel at skicke til veye / Her er en Greffue aff Ligorne / hand haffuer stor nød oc maa endelig haffue rede Penninge/ oc hand haffuer it Slot oc Stad / tre mile her fra/ heder Larganube til Regenbogen/ det ville wi kiøbe hannem aff Land oc Folck/ met alle sin Tilhøring. Saa sende de Bud effter Greffuen/ oc kiøbte hannem den Stad oc det Slot aff/ for siu tusind Ducater. Da fick hand Leopoldo nøgelen til en Kiste som vaar i hans soffuekammer/hand talde Penningene vd. Saa bleff kiøbet beslutet / oc Greffuen aff Ligorne gaff op sin Rettighed for Kongen vdi Cassandra haand / at det skulde vere hendis fri Eyedom/

4

[illegible]
begynte Brudens Moder at bliffue glad/ oc be-
rede sig til Kircken / oc Kircken som hand haff-
de ladet bygge vaar kastelig bered / som vaar
oc icke langt fra Pallatzet. Oc som Embedet
vaar nu vde / gick Kongen / Brudgommen oc
Bruden / oc huer effter sin stat i Pallatzet til
Maaltid/ huilcket der vaar saa kaastelig bered/
at mand icke nock kand sige eller bescriffue det.

Huorledis Fortunatus vdsætte try Klenod/ Kongen oc Dronningen til vilie / om huilcke Herrerne / Riddere oc Riddermensmend skulde ride Dyst.

DEr de nu vaare glade/ tenck-
te Fortunatus ved sig / huorledis
hand kunde beskicke noget synder-
ligt / paa det at tiden skulde icke
bliffue Kongen oc Drõningen forlang/ oc hand
vdsætte try Klenode / Det Første vaar sex hun-
drede Ducater verd/ om huilcke Herrerne/ Rid-
dere / oc Riddermends men / skulde ride Dyst i
tre

tre dage/ huo der kunde giøre det beste/ oc huilcken der kunde vinde prijs / hand skulde haffue det Klenode. S[illegible]en sætte hand it Klenod vd/ som vaare fire hundrede Ducater verd / om huilcket Borgerne/ oc deris Tilhengere / skulde ride Dyst / ocsaa i tre dage / oc huo der kunde giøre det beste / hand skulde haffue det andet Klenod. Fremdelis sætte hand oc it Klenod vd/paa thu hundrede Ducater/om huilcket alle Rytter oc Hoffmend/helder de hørde Herrerne til/ eller de vaare aff Staden / skulde ocsaa vdi tre dage ride Dyst/ oc huilcken aff dennem som kunde giøre det beste / hand skulde ocsaa haffue det Klenod. Da haffde nu huer i sit sind / at

hand vilde gierne giøre det beste/ Saa Dystere-de de to eller tre timer/ siden dantzede de der eff-ter ginge de til Bords.

Saadant væsen oc Lystespil dreffue de i fiorten dage/ da vilde Kongen icke lenger bliff-ue/ oc der hand drog bort/ red alle Mand met hannem/ Fortunatus haffde gierne seet/ at de haffde bleffuet der lenger/ oc besynderlig hans Høstruis Fader oc Moder/ men de vilde icke/ thi de saae den store kaast/ som hand bekostede/ oc de fryctede at hand skulde der offuer komme i Armod. Der Kongen red bort/ da holt och Fortunatus sig til Kongen/ oc tackede hannem at hand icke vilde forsmaa hannem/ oc at hand vaar kommen til hans Bryllup/ Saa gryssede hand Kongen oc Dronningen/ Greffuen och Greffinden oc alle Folck/ oc tackede dennem al-lesammen/ at de haffde veret hos hannem/ oc æret hannem/ Saa red hand igien til sin skøne Cassandra.

Der nu det fremmede Folck vaar altsam-men borte/ begynte hand at giøre it nyt Bryl-lup/ bød da først alle Borgere oc Borgersker/ oc holt en stor Høytid met dennem/ det varet i otte dage/ huor met hand giorde sig/ alle Folck

i Fama-

kiere Cassandra / opføddde met stor flid oc kier-
lighed / dog haffde Andolosia altid mere mod i
sig end Ampedo / som hand oc siden gaff til-
kiende / Oc endog Fortunatus haffde gierne
hafft flere Arffuinge met Cassandra/dog fødde
hun alligeuel icke mere / huilcket de sørgede off-
uer maade for / thi de haffde oc gierne hafft en
Datter eller to.

Huorledis Fortunatus begerede Orloff aff Cassandra / oc tog sig for / at drage ind i Hedenskabet.

Oc der

C der Fortunatus haffde veret tolff Aar hos Cassandra / oc vente sig icke flere Arffuinge / da begynte hand at kedis ved at vere vdi Famagusta/ endog hand haffde allehaande lystighed met at ride vd at spatzere / met skønne Heste / met Fulefang / met Jact / oc Beed / oc hand tog sig for / effterdi hand haffde faret igiennem alle Christne Kongerige/at hand vilde ocsaa drage igennem Hedenskabet / Prest Johans Land/ det store Indiam/ det middelste oc det lille / før end hand døde / oc hand sagde til Cassandram / Jeg vil begere aff dig/ at du vilde giffue mig forloff/at drage bort en Reyse. Hun sagde : Huor staar dog eders Sind hen ? Hand sagde hende at det vaar hans forsæt/effterdi hand haffde seet den halffue deel aff Verden / da vilde hand ocsaa fare igiennem den anden del / om hand skulde end miste sit Liff der offuer.

Der Cassandra hørde / at det vaar hans aluorlig forsæt / forfærdedis hun saare begynte at bede hannem / at hand vilde offuergiffue

sit

altsammen i Christum ... Men
da vng oc sterck / oc kunde ... / Men
nu vaar det icke saa met hannem ... det vng=
dom kand lættelig giøre / det kand Alderdom=
men ingenlunde formaa / saa ere i nu vande til
at føre it roligt Leffnet oc i høre alle dage/
at Hedninge de bliffue aldrig nogen Christen
tro eller huld / men de ere aff Naturen tilbøy=
lige / om de kunde skilie en Christen ved Liff oc
Gods / det ville de giøre / oc hun falt hannem
om Halssen saare venlige / oc sagde: O aller=
kieriste Fortunate/ O min allerkieriste oc ærlig=
ste Hosbonde / til huilcken ieg haffuer sat all
min Tro Jeg beder eder for Guds æris skyld/
Ærer mig arme Quinde oc eders kiere Børn/
oc slaer den fortagede Reyse aff eders Hierte/
oc bliffuer her hos oss / haffuer ieg i nogen ting
fortørnet eder / eller giort det som eder icke be=
hagede / da lader mig det forstaa / ieg skal her
effter sky det/ oc det skal aldrig mere ske oc hun
græd saare beskelige oc vaar meget bedrøffuet/
Fortunatus sagde : O aller kieriste Høstru/
holt dig icke saa ilde / det er giort paa en føye
tid/

77

[illegible] er Fortunatus haffe
[illegible] Gud vnder oss Liffuet tilsammen. Men Ca[illegible] sagde: Vaare ieg viss paa/ at i skulle [illegible]me igien/ da vilde ieg vente eders Tilkommelse met glæde/ oc ihuort i vilde end drage hen/ vden til den wtro art/ iblant de vantro Folck/ som bezere de Christnis Blod/ da skulde det icke vere mig fortungt. Fortunatus sagde: Denne Reyse skal ingen vende/ wden Gud oc Døden/ Oc naar ieg drager her fra da vil ieg lade dig saa mange rede Penninge/ at om ieg icke komme igien/ skalt du met dine Børn haffue all eders Liffs tid at leffue glædelig aff.

Der Cassandra saa oc merckte/ at ingen Bøn kunde hielpe/ da begynte hun oc sagde: O allerkieriste Hosbonde/ efftterdi det kan dog intet andet vere/ da kommer saa meget diss snarere igien/ oc den Troskab oc Kierlighed/ som i her til haffue beuist oss/ lader den icke komme aff eders Hierte/ saa ville wi bede Gud dag oc nat for eder/ at hand skal vnde eder Sundhed/ Fred/ oc gaat Vær/ oc yndist for alle dennem/ som i hende for at komme.

Fortuna-